

Зовнішнє незалежне оцінювання 2016 року з української мови і літератури
Схема оцінювання завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (власного висловлення)
з української мови

58. Прочитайте наведений текст.

У різних ситуаціях ми поводимося по-різному: часом розважливо обмірковуємо свої кроки, а часом – даємо волю емоціям, не зважаючи на можливі наслідки.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

До чого ж зрештою треба дослухатися в житті – до розуму чи до серця?

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями, як показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	<p>Учасник формулює тезу, яка репрезентує його власну позицію. Учасник висловлюється в один із таких способів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стверджує, що людина повинна розважливо обмірковувати свої кроки [оскільки тільки зважене рішення не призведе до небажаних наслідків]; – стверджує, що людині доцільно лише частково обмірковувати свої кроки [оскільки занадто ретельний аналіз свого майбутнього вчинку може призвести до втрати дорогоцінного часу, коли потрібно миттєво щось вирішити]; – стверджує, що людині варто давати волю емоціям, довіряти лише власному серцю, [оскільки інтуїція доволі часто допомагає зробити правильний крок, а тамування емоцій негативно впливає на здоров'я]; – займає проміжну позицію (<i>з одного боку...</i>, <i>з іншого боку</i>), стверджуючи, що людині доцільно дотримуватися балансу між емоціями та розрахунком, тобто дослухатися і до розуму, і до серця. <p>Орієнтовні опорні слова: <i>розум, інтелект, розсуд, глузд, розуміння; серце, емоції, переживання, почуття, інтуїція; мислити, пізнавати, засвоювати, розуміти, розумітися, міркувати, мізкувати, тямити; відчувати, почувати, провіщати; дослухатися, слухати, вирішувати, чинити, робити</i></p>	2

	<p>У роботі немає вправного формулювання тези, але є речення та ключові слова, що доносять власний погляд учасника на обговорювану проблему.</p> <p>Учасник пише лише про емоції (серце), не пов'язуючи їх із життєвим вибором.</p> <p>Учасник пише лише про розум (інтелектуальні здібності), не пов'язуючи це з із життєвим вибором.</p> <p>Учасник пише про вибір у житті, але не вказує на роль розуму чи серця.</p> <p>Учасник лише повторює фрази з формулювання теми, не висловлюючи власної позиції</p>	1
	<p>Учасник не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про відсутність власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованість того чи іншого погляду на неї.</p> <p>Учасник формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі</p>	0
2. Аргументи	<p>Учасник розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), які пов'язують тезу з прикладами</p>	2
	<p>Учасник наводить принаймні один доречний аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези).</p> <p>Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого.</p> <p>Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези</p>	1
	<p>Учасник не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези або наведені аргументи не є доречними</p>	0
За. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	<p>Аргументи підкріплено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано проблему, порушену у творі, художній образ, через який проблему розкрито, назву й автора твору. У творах з інших видів мистецтва тестований може не вказувати автора.</p> <p>Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі</p>	2
	<p>Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки</p>	1
	<p>Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним</p>	0

3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного життя, або з власного життя. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в особистому житті конкретних людей або в суспільному минулому чи нинішньому житті. Учасник може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя	2
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає або він не є доречним	0
4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу). Заявлена теза послідовно доводиться. Учасник постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи вбік. Учасник висловлює думки в певній послідовності, відбирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції. Текстові властива зв'язність, що простежується і на рівні розгортання думки, і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку. Учасник структурує роботу за абзацами	2
	Учасник відволікається від обговорюваної проблеми. У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки. Учасник не структурує роботу за абзацами	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0
5. Висновок	Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку домінуючу думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади. Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів. Висновок розташований наприкінці роботи	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (**ба** та **бб**), як показано в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
ба. Орфографія та пунктуація	0–1	4
	2–6	3
	7–11	2
	12–16	1
	17 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
бб. Лексика, граматики та стилістика	0–1	4
	2–4	3
	5–7	2
	8–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи **2 (дві) негрубі** помилки рахують як **1 (одну) грубу**. До негрубих зараховують такі помилки:

- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення **не/ні** (*не хто інший / ніхто інший ...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки **НЕ СУМУЮТЬ** і **НЕ ЗАРАХОВУЮТЬ** як **1 (одну) грубу**.

Систематичне порушення норм милозвучності (**3 (три) і більше** випадків порушення на одне з правил: *у–в, і–й–та*) рахують як **1 (одну)** стилістичну помилку.

Примітка: старший екзаменатор обов'язково дублює записи екзаменатора в полі учасника ручкою зеленого кольору (у випадках, коли робота не написана, не відповідає темі або містить менше 100 слів).

Ухвалено на засіданні предметної фахової комісії з української мови
при Українському центрі оцінювання якості освіти
07 травня 2016 р.